

Telefon mój przyjaciel czy wróg – profilaktyka zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Podsumowanie projektu realizowanego w Szkołach Podstawowych Powiatu Brzozowskiego.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Brzozowie dnia 27.05.2024r. zorganizowała spotkanie dla pedagogów i psychologów szkolnych w ramach sieci współpracy, które zostało poprowadzone przez **Sylwię Szczyrską – Płatek (psycholog) i Beatę Wojtowicz (pedagog, socjoterapeuta)**. W ramach spotkania został podsumowany program profilaktyczny autorstwa Beaty Wojtowicz: „**Telefon mój przyjaciel, czy wróg – profilaktyka zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży**”, przeprowadzonych w placówkach w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024.

Organizowane były warsztaty w klasach IV i VIII, a także w zależności od potrzeb, w innych grupach wiekowych. Dzieci i młodzież podczas wspólnej dyskusji, a także analizy prezentacji multimedialnej, filmów oraz uzupełnianiu anonimowej ankiety, omawiały rolę multimediiów w życiu współczesnego człowieka. W czasie zajęć wskazywano sposoby umiejętnego korzystania z mediów. Analizowano również zachowania wykraczające poza zdrowe nawyki. Uzupełniona ankieta pozwoliła zebrać dane ilościowe, które zostały wykorzystane do diagnozy na ile aktualny czas i sposób korzystania młodzieży z multimediiów (głównie smartfona) przekłada się na wystąpienie ryzyka uzależnienia.

W czasie spotkania z nauczycielami, psycholog Sylwia Szczyrka – Płatek, omówiła temat uzależnień behawioralnych związanych z zagrożeniami wpływającymi z korzystania ze współczesnych technologii. Ważnym punktem spotkania był dyskusja wraz z zebranymi specjalistami na temat poruszanego problemu.

W przeprowadzonych warsztatach wzięło udział 24 szkoły z terenu powiatu brzozowskiego - łącznie **706 uczniów** (grupa młodsza: 365 uczniów, grupa starsza: 341 uczniów). Dane statystyczne, opracowane przez pedagoga, Beatę Wojtowicz, pozwoliły wyciągnąć następujące wnioski:

- ¼ dzieci nie wyobraża sobie dnia bez korzystania z telefonu.
- Ponad połowa uczniów z naszych szkół, w wieku starszym, dzień rozpoczyna od sprawdzenia wiadomości od znajomych w telefonie, na komunikatorze, profilu jednego lub kilku serwisów społecznościowych. Wśród dzieci w wieku młodszym: 30 % grupy.

- Odpowiadając na pytanie: „Czy granie w gry na telefonie, laptopie, konsoli pomaga Ci najlepiej się odprężyć?” - uczniowie w 36% odpowiedzieli, że tak. Pomimo, iż zauważają, że **w trakcie gry są często bardziej zdenerwowani, pobudzeni, trudno im się od niej oderwać**, uczniowie uważają granie za właściwy sposób na zrelaksowanie, czy odpoczynek.

Można również zauważyć, że zarówno dla dzieci w wieku młodszym, 25% grupy, jak i dla starszych, 53%, multimedia są główną formą odpoczynku, a telefon jest ich ciągłym towarzyszem. Uczniowie przyznają, że często w trakcie biernego odpoczynku, np. leżenia na łóżku, jak i wszelkich aktywności, np. jazda na rowerze, **telefon jest ciągle w ich zasięgu**.

- Duża część ankietowanych przyznaje, że jeśli z jakiegoś powodu nie może skorzystać z telefonu (np. kara), **wpadają w złość**, a niekiedy wręcz w furię - krzyczą, trzaskają drzwiami, używają wulgaryzmów – często w stosunku do rodziców.
- Około 10% badanych uczniów przyznaje, że planuje wcześniej swoją działalność w sieci, np. to, co opublikuje na portalach społecznościowych; jakie filmiki umieści na Instagramie; w jaką grę zagra; czy jaki „level” osiągnie.
- Na pytanie: „Czy wolisz spędzać czas przed telefonem, korzystając z multimediów, czy wybrać się na spotkanie ze znajomymi, rodziną?” - zarówno w grupie młodszej, jak i starszej większość dzieci wybrało spotkanie twarzą w twarz z rówieśnikami (choć wraz z wiekiem ta tendencja jest coraz mniej zauważalna).
- Około 16% uczniów, w obydwu grupach wiekowych, swoje rozmowy prowadzi za pomocą komunikatorów internetowych, poprzez fora i czaty komputerowe. Trudno jest im porozmawiać „na żywo”, rozwiązać konflikt, czy porozumieć się w kontakcie indywidualnym. W Internecie są odważniejsi, jest im łatwiej powiedzieć, co myślą, są bardziej bezpośredni. Niestety taka forma interakcji zwiększa ryzyko wystąpienia zjawiska cyberprzemocy, w tym hejtu, co jest obecnie dużym problemem, z którym na co dzień borykają się specjaliści pracujący z młodzieżą.
- 30% młodzieży z grupy starszej i ok. 10% z grupy młodszej ma trudności w relacjach z ludźmi – dużo łatwiej jest im nawiązywać je poprzez telefon/Internet. Przyznają, że w tzw. „realu” obawiają się braku akceptacji, odrzucenia.
- Uczniom trudno jest mówić o swoich uczuciach – łatwiej jest im je wyrazić w formie elektronicznej, za pomocą wiadomości, emotikonów, zdjęć. Przyznaje się do tego 35% uczniów starszych i 15% młodszych.
- Duża część badanych korzysta z multimediów podczas podstawowych czynności życia codziennego typu: posiłki, korzystanie z toalety, czy sen. Dzieci mówią, że takie nawyki

obserwują u swoich rodziców i rodzeństwa. Przyznaje się do tego ponad połowa starszych uczniów i około 30% młodszych.

- Wielu uczniom zdarza się spędzić przed telefonem całą noc, pomimo iż nie mają na nim nic pilnego do zrobienia. 30% starszych i 10% młodszych (około 10-letnich) uczniów, w nocy, zamiast spać - gra, słucha, ogląda, czy prowadzi rozmowy za pomocą telefonu lub innych dostępnych multimediiów. Nie przeszkadzają im w tym różne dolegliwości fizyczne, które odczuwają, np. ból oczu, głowy, kręgosłupa. Uczniowie przyznają, że cierpią na bezsenność, mają problem z zaśnięciem i są rozdrażnieni. W młodszej grupie jest to około 10% badanych, w starszej 22%. Problem niestety wzrasta wraz z wiekiem.
- Około 25% badanych przyznaje, że trudno byłoby im funkcjonować bez możliwości korzystania z telefonu przez dłuższy okres czasu. Zauważa się również tendencję wzrostową dotyczącą czasu korzystania z telefonu - wraz z wiekiem badani więcej korzystają z mediów.

Po opracowaniu wyników badań ankietowych, można bez wątplenia stwierdzić, że zarówno uczniowie z grupy młodszej, jak i starszej znajdują się w grupie ryzyka uzależnienia od zasobów telefonu i dostępnych multimediiów. Konieczne jest wprowadzenie w w codziennym funkcjonowaniu prawidłowych nawyków i zasad korzystania z telefonu, laptopa, tableta, telewizji i innych środków multimedialnych. Ważne jest, by dbać o relacje rodzinne i przyjacielskie. Pomocne jest wspólnie z dziećmi podejmowanie aktywności, a przede wszystkim czas spędzany razem. Należy czuwać aby media nie zdominowały naszego życia codziennego, byśmy mogli - **my dorośli** - normalnie funkcjonować, dając przez to odpowiedni przykład dzieciom. Warto rozważyć również wprowadzenie w domu tzw. „Domowych zasad ekranowych” (poniżej)

Wspólny wniosek ze spotkania, to konieczność prowadzenia w szkołach stałych działań o charakterze profilaktycznym – praca z uczniami, a także z rodzicami. To dom stanowi fundament do budowania zdrowych nawyków korzystania z otaczających nas na co dzień multimediiów. Jeżeli media, a zwłaszcza telefon, zawładną naszym życiem i życiem naszych dzieci, wychowamy pokolenie aspołeczne, a świat wirtualny będzie wychowywać. W razie zauważonych trudności konieczne jest szybkie reagowanie i szukanie pomocy wśród specjalistów.

Opracowały: Beata Wojtowicz, pedagog

Sylwia Szczyrska-Płatek, psycholog

USTALAMY DOMOWE ZASADY EKRAKOWE

PO CO? -----

- Dla zdrowia i bezpieczeństwa dzieci.
- Żebyśmy więcej byli razem.
- Żeby technologie nam pomagały a nie szkodziły.

JAK? -----

- Wspólnie, w gronie wszystkich domowników.
- Realistycznie i konkretnie.
- Żeby pasowały do wieku i potrzeb każdego domownika.
- Najlepiej je spisać i co jakiś czas sprawdzać czy działają.

USTALAMY LIMITY NA EKRAKRY

bo za dużo ekranów szkodzi zdrowiu, prowadzi nawet do uzależnienia

- Dzieci do 2 r.ż. zero ekranów.
- 2-5 lat - do godziny dziennie, najlepiej z rodzicami.
- 6-12 do 2 godzin.
- Nastolatki 2 godziny+, ale bez przesady.
- Rodzice też powinni się kontrolować☺.

PRZED SNEM BEZ EKRAKRY

bo światło smartfonów utrudnia zasypianie i pogarsza jakość snu.

Wszyscy domownicy nie korzystają godzinę przed snem z urządzeń ekranowych.

POSIŁKI BEZ EKRAKRY

bo ważne, żebyśmy mieli czas na rozmowy. Bo ekrany przy stole źle wpływają na trawienie.

Ustalamy listę rodzinnych aktywności bez ekranów. Posiłki, spacer, spotkania, zabawa. Koncentrujemy się wtedy na byciu razem.

SYPIALNIA BEZ EKRAKRY

bo smartfon pod ręką prowokuje. Bo komunikaty dźwiękowe budzą, a spokojny sen jest bardzo ważny dla zdrowia.

Wyprowadzamy ekrany z pokoi dziecięcych na czas snu.

Rodzice też dbają o swój sen i dobry przykład - nie korzystają ze smartfonów w sypialni. Dobry pomysł: tradycyjny budzik zamiast alarmu w telefonie.

WSPÓLNE MIEJSCA DLA TELEFONÓW

Warto nie nosić w domu telefonu przy sobie. Dobrym pomysłem jest wspólne miejsce na odkładanie i ładowanie telefonów.

CZAS NA RUCH

bo ruch jest ważny dla zdrowia wszystkich domowników, konieczny dla prawidłowego rozwoju dzieci.

Ustalmy czas na aktywności fizyczne dzieci do 2 r.ż. minimum 3 godziny. Rodzice im towarzyszą - bez ekranów! Dzieci 2+ i młodzież minimum godzinę dziennie. Dorosłym ruch też dobrze zrobi.

TYLKO BEZPIECZNE TREŚCI

Rodzice ustalają z dziećmi z jakich treści mogą korzystać. Towarzyszą najmłodszym i instalują programy kontroli rodzicielskiej. W domu rozmawia się o zagrożeniach i pozytywnych stronach sieci.

W RUCHU BEZ EKRAKRY

Kiedy się przemieszczamy pieszo, na rowerze itp. nie korzystamy z ekranów! Rodzice nigdy nie sięgają po telefon podczas prowadzenia samochodu!!!

Więcej na:
rodzice.fdds.pl

saferinternet.pl

Współfinansowane przez Unię Europejską,
Instrument „Łącząc Europeę”

Główny Partner:

Partner:

FACEBOOK

